

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2011
ГОДИНА

Скопје, 2012

СОДРЖИНА

1. ОСНОВАЊЕ И МИСИЈА	3
2. ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ	4
3. АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2011 ГОДИНА	4
3.1. РЕГУЛАТИВА	4
3.2. СУПЕРВИЗИЈА	6
3.3. ЛИЦЕНЦИРАЊЕ	7
4. СОРАБОТКА СО ДОМАШНИ И СО МЕЃУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ	8
5. ЕДУКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА АСО	9
6. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ	10
7. ПРОЕКТИ	11

1. ОСНОВАЊЕ И МИСИЈА

Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Македонија (во понатамошниот текст „АСО“) е самостојно и независно регулаторно тело кое врши јавни овластувања утврдени со Законот за супервизија на осигурувањето и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот.

Законските надлежности на АСО се однесуваат на:

- Спроведување на супервизија над друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, осигурителните брокери и застапници, правните лица кои се поврзани со друштвата за осигурување и Националното биро за осигурување;
- Донесување подзаконски акти;
- Одлучување за издавање или одземање дозволи, давање или повлекување на согласности, отстранување на незаконитости од спроведени супервизии и други поединечни прашања; како и
- Изрекување мерки спрема друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување и други правни и физички лица врз кои АСО спроведува супервизија.

Во рамки на своите овластувања и надлежности, како и преку членство во меѓународни асоцијации од областа на осигурувањето и соработка со други надзорни органи, АСО има за цел да придонесе за зајакнување и поттикнување на развојот на осигурителниот пазар во земјава, создавајќи на тој начин адекватна заштита на правата и интересите на осигурениците и другите корисници на осигурувањето.

Улогата на АСО на пазарот на осигурувањето е насочена кон зајакнување на солвентната позиција на друштвата за осигурување, подобрување на начинот на финансиското известување на овие субјекти, со што ќе влијае врз подобрување на финансиската контрола и поголемата финансиска стабилност на земјата.

АСО за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија. Собранието го усвојува финансискиот план на АСО, како и годишната сметка која мора да биде ревидирана од страна на независен овластен ревизор.

Орган на управување на АСО е Советот на експерти, составен од претседател на Советот и 4 члена. Претседателот и четирите членови на Советот на експерти на АСО ги именува и ги разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија. Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 25 август 2009 година донесе одлука за именување на претседателот и членовите на Советот на експерти на АСО, каде што се именуваат:

- д-р Климе Попоски, претседател,
- Зоран Стојановски, член,

- Лулзим Имери, член,
- Илија Граорковски, член, и
- д-р Силвана Мојсовска, член.

АСО има статус на правно лице регистрирано во Централниот регистар на Република Македонија и започна со работа на 1 ноември 2009 година. Со основањето на АСО престанаа надлежностите на Министерството за финансии за спроведување супервизија на осигурување.

Во текот на 2011 година АСО активно работеше за реализација на законски утврдените функции, како од аспект на унапредување на регулативата на пазарот на осигурување така и од аспект на супервизијата на сите учесници во работењето на пазарот на осигурување во Република Македонија.

Советот на експерти работи на седници и донесува одлуки со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Во текот на 2011 година Советот на експерти на АСО одржа 26 седници.

2. ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Согласно Тарифникот за содржината и висината на надоместоците и давачките што ги наплатува Агенцијата за супервизија на осигурување и роковите за уплата (Службен весник на РМ бр. 147/09, 149/09 и 154/09), кој стапи на сила од 01.01.2010 година, работењето на АСО се финансира со надоместоци што ги наплатува од друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето и другите лица врз кои АСО спроведува супервизија.

Советот на експерти на седницата одржана на 23 декември 2011 година го донесе финансискиот план на АСО за 2012 година и истиот го достави до Собранието на Република Македонија заради усвојување.

3. АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2011 ГОДИНА

Во согласност со приоритетите поставени за 2011 година, АСО донесе подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за супервизија на осигурување, супервизорски мерки, одлуки од доменот на лиценцирањето, организираше циклус на едукација и испити за осигурителни застапници, брокери и актуари, како и бројни акти со цел поддршка на работата и зајакнување на внатрешните капацитети на АСО.

3.1. Регулатива

Во текот на 2011 година се донесени 18 подзаконски акти, како и 6 измени на претходно донесените акти, со кои е извршено дорегулирање на голем дел од законската материја во повеќе области.

Од областа на лицензирањето се донесени 6 подзаконски акти со кои прецизно се регулираат условите за дефинирање на потребната документација за добивање лиценца за застапник во осигурување, осигурителен брокер и овластен актуар, како и дефинирање на формата, содржината и начинот на водење регистри на застапници во осигурување и осигурителни брокери од страна на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурување и дефинирање на формата, содржината и начинот на водење регистри на застапници во осигурувањето, друштва за застапување во осигурувањето, осигурителни брокери, осигурително брокерски друштва и банки од страна на АСО.

За таа цел се донесени следните правилници:

1. Правилник за формата, содржината и начинот на водење регистри на застапници во осигурувањето и осигурителни брокери од страна на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување;
2. Правилник за формата, содржината и начинот на водење регистри на застапници во осигурувањето, друштва за застапување во осигурувањето, осигурителни брокери, осигурително брокерски друштва и банки од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување;
3. Правилник за потребната документација за добивање дозвола за вршење работи на застапување во осигурувањето;
4. Правилник за потребната документација за добивање дозвола за работа како овластен актуар;
5. Правилник за начинот на спроведување на стручниот испит потребен за добивање на дозвола за работа како овластен актуар; и
6. Правилник за потребната документација за добивање дозвола за вршење осигурително брокерски работи.

Од областа на сметководството, финансиите и ревизијата во текот на 2011 година се донесени следните правилници:

1. Правилник за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на Годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување; и
2. Правилник за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси.

Со донесување и соодветна примена на овие подзаконски акти се очекува подобрување на квалитетот и опфатот на финансиските известувања што е од огромно значење за ефикасно и ефективно спроведување на супервизијата на друштвата за осигурување, како и остварување еднообразност на известувањето.

Од областа на супервизијата и статистиката се објавени следните подзаконски акти:

1. Правилник за пресметка на потребното ниво на маргина на солвентност;
2. Правилник за видовите и описот на ставки што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот на друштвото за осигурување и/или реосигурување;

3. Правилник за статистичките осигурителни стандарди на друштвата за осигурување и/или реосигурување;
4. Правилник за методот за пресметка на коефициентот на ликвидност и минималната ликвидност;
5. Правилник за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување;
6. Правилник за детална содржина на потврдата на овластениот актуар;
7. Правилник за начинот на наплата и пренос на наплатената премија од страна на осигурително брокерските друштва;

Со овие правилници се очекува да се постигне усогласеност на применетите стандарди во работењето на друштвата за осигурување, подобрување на квалитетот и содржината на известувањата, како и еднообразност во известувањата за нивното работење до АСО, со што се поставуваат рамки и насоки за работата на супервизијата.

Од областа на заштитата на потрошувачите, донесен е следниов правилник:

1. Правилник за начинот на постапување по претставки поднесени до Агенцијата за супервизија на осигурување од осигурениците, од корисниците на осигурување и од трети оштетени лица.

Согласно член 235-а, 235-б и 235-в од Законот за супервизија на осигурување, планирано е постоење на **Комисија за посредување и Прекршочна комисија** во рамките на АСО. Со цел јасно прецизирање во врска со работата на Комисијата за посредување и Прекршочната комисија на АСО, донесени се следниве подзаконски акти:

1. Деловник за работа на Комисијата за посредување; и
2. Деловник за работа на Прекршочната комисија.

Со донесувањето на овие акти се овозможи јасно прецизирање на обврските и овластувањата на Комисијата за посредување и Прекршочната комисија на АСО, при што се очекува да се подобри постапката на изрекување санкции, како и постапката на посредување и постигнување согласност со сторителот на прекршокот.

3.2. Супервизија

АСО ја спроведува супервизијата на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурување и Националното биро за осигурување, во согласност со Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и останатите релевантни прописи. Исто така, АСО има надлежност да спроведува супервизија на физичките лица кои вршат осигурителни брокерски работи и работи на застапување во осигурување.

Супервизијата АСО ја спроведува преку: перманентна вонтеренска супервизија на работењето на друштвата за осигурување и другите осигурителни субјекти преку прибирање, анализирање и

верифицирање на доставените извештаи и информации, како и преку теренска (целосна или делумна) супервизија на работењето на осигурителните субјекти.

Во текот на 2011 година, АСО спроведуваше редовна вонтеренска супервизија која е заснована на известувања на учесниците на пазарот на осигурување. Податоците од сите друштва за осигурување се доставуваат на квартална основа: статистички обрасци; финансиски извештаи; вреднување на ставки од билансот на состојба; супервизорски извештаи и актуарски извештај, како и на месечна основа: коефициенти на ликвидност.

Исто така, во текот на 2011 година и осигурителните брокерски друштва и друштвата за застапување во осигурувањето започнаа да доставуваат квартални статистички обрасци за структурата и обемот на работите за посредување во осигурувањето, во рок од 30 дена од завршување на кварталот.

Врз основа на спроведената вонтеренска супервизија, АСО изрече 9 наредби за отстранување на незаконитости, како и 6 дополнителни мерки.

Во делот на супервизијата, согласно усвоениот План за супервизија, АСО спроведува теренска супервизија на работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување. Целта на теренската супервизија е оценување на сигурноста, стабилноста, ризичноста и усогласеноста на работењето на друштвото.

Согласно Планот за супервизија за 2011 година, АСО спроведе 7 теренски контроли кои се однесуваа на работењето на 5 друштва за осигурување, 1 друштво за застапување и 1 осигурително брокерско друштво. Врз основа на спроведените теренски контроли, АСО издаде 9 наредби за отстранување на незаконитостите.

Комисијата за посредување при АСО спроведе постапка за посредување за 14 прекршоци. Притоа се постигнати:

- 6 спогодби за отстранување на последици од прекршок; и
- 8 спогодби за плаќање глоба.

Додека, пак, прекршочната комисија при АСО спроведе постапка за 1 прекршок.

3.3. Лиценцирање

Во доменот на лиценцирањето, АСО во 2011 година издаде:

- 1 дозвола за основање на друштво за осигурување на живот (**АД за осигурување Уника Лајф Скопје**);
- 4 дозволи за основање на осигурително брокерски друштва (Осигурително брокерско друштво **ПОЛИСА ПЛУС АД Скопје**, Осигурително брокерско друштво **СУПЕР БРОКЕР АД Скопје**, Осигурително брокерско друштво **АМГ ПРЕМИУМ АД Скопје** и Осигурително брокерско друштво **КОРАБ ИНС АД Скопје**);

- 1 дозвола за основање на друштво за застапување (Друштво за застапување во осигурување **ЛАЈОН ИНС АД Скопје**);
- 1 дозвола за воведување нова класа на осигурување (**АД за осигурување УНИКА Скопје**);
- 4 согласности за вршење на функција член на орган на управување;
- 16 согласности за измена на Статут на друштво за осигурување;
- 14 согласности за друштва за ревизија на финансиските извештаи и консолидирани финансиски извештаи на друштвата за осигурување;
- 3 согласности за стекнување на квалификувано учество;
- 202 лиценци за застапници во осигурувањето; и
- 196 лиценци за осигурителни брокери.

На 31.12.2011 година вкупниот број на лиценцирани осигурителни брокери изнесува 198. Во текот на 2011 година беа одржани три обуки, а вкупниот број на лица кои ги посетувале обуките е 129. Исто така, во текот на годината беа организирани 11 испити на кои вкупно полагаале 124 лица, од кои 94 го положиле испитот.

Со состојба на 31.12.2011 година вкупниот број на лиценцирани застапници во осигурувањето изнесува 664. Во текот на 2011 година се издадени вкупно 202 лиценци за застапник во осигурувањето. Низ процесот на едукација поминале 441 лица. Беа организирани 4 обуки и 14 испити на кои 354 лица го положиле испитот.

Согласно член 112, став (3) од Законот за супервизија на осигурување, АСО започна со спроведување на обука за актуари. Процесот на едукација започна на 01.11.2011 година, со времетраење од две години. По завршувањето на обуката и успешно полагање на испитите, кандидатите ќе се здобијат со Уверение за успешно положен стручен испит кое е потребно за добивање дозвола за работа како овластен актуар. Наставната програма на Обуката за актуари е изработена во соработка со Актуарското здружение на Македонија и е усогласена со програмата на Меѓународното актуарско здружение - International Actuarial Association (IAA) и Groupe Consultatif (Des Associations d'Actuaries des Pays de Communautés Européennes). Обуката по предметите од наставната програма ја спроведуваат лица од Здружението на актуари од Македонија, Хрватското актуарско здружение, како и признати професори од универзитетите во Македонија и Природно-математичкиот факултет од Загреб.

4. Соработка со домашни и со меѓународни институции

Еден од главните приоритети на АСО за 2011 година е заокружување на интензивната соработка со домашните регулаторни органи и други надлежни институции, како и со супервизорски тела и институции од странство.

Во текот на 2011 година беше потпишан меморандум за соработка со Народна банка на Република Македонија кој претставуваше основа за успешна соработка меѓу двете институции. Исто така, беше потпишан уште еден меморандум за соработка со регулаторните тела на земјите со кои АСО има постојана соработка, и тоа со Комисијата за супервизија на осигурување на Романија.

Во рамки на потпишаните меморандуми за соработка со регулаторните тела и планот за теренска супервизија во 2011 година, а со цел зајакнување на супервизорските капацитети, беа организирани две заеднички теренски супервизии во присуство на претставници на регулаторните тела од Словенија и Албанија.

Претставници на АСО, на покана на регулаторните тела на земјите членки на ЕУ, учествуваа и во работата на 3 Супервизорски колеџи кај регулаторните институции во 3 земји членки на ЕУ, и тоа во Австрија, Словенија и Бугарија. Супервизорските колеџи ги организираат регулаторните тела на ЕУ согласно насоките на Европскиот регулатор за осигурување (EIOPA) со цел подобар надзор на осигурителните групации кои се присутни во повеќе земји на ЕУ и земји кои се во различна фаза во пристапните процеси во ЕУ. Супервизорските колеџи претставуваат одлична можност за размена на искуства и заедничка примена на методологија.

Во делот на меѓународната соработка од особено значење е учеството на АСО во работата на 18-та редовна годишна конференција на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS). Како резултат на досегашната соработка со меѓународните тела, во текот на 2011 година, претставници од АСО учествуваа во работните тела на Асоцијацијата (IAIS) со цел усогласување на примената на Основните осигурителни принципи (ICP) и меѓународните стандарди за супервизија на осигурување. Во рамките на Асоцијацијата (IAIS) во 2011 година беше формиран Супервизорски форум, како ново тело за рамена на искуства во справувањето со глобалните ризици, во чии работни средби беше номиниран и претставник од АСО.

5. Едукација и градење на капацитетите на АСО

Во рамките на своите програмски определби АСО во 2011 година ги зајакна капацитетите на супервизијата преку воспоставување и имплементација на систем на континуирана едукација и стручно усовршување на вработените во АСО заради ефикасно спроведување супервизија.

Во рамки на техничката помош овозможена од регулаторното тело на Германија - BAFIN, во соработка со АСО, во февруари 2011 година, беше спроведена обука за едукација и стручно усовршување на вработените на АСО со цел да се постигне ефикасно спроведување на супервизијата. Преку ваквите обуки, а со цел ефикасно спроведување на своите законски надлежности и активности, АСО континуирано вложува во зајакнување на капацитетите на супервизијата преку воспоставување и имплементација на систем на континуирана едукација и стручно усовршување на вработените.

Исто така, во мај 2011 година АСО беше домаќин на конференцијата Предизвици во хармонизирањето на домашната регулатива и супервизија на осигурувањето со регулативата и праксата на Европската Унија, која воедно беше поддржана од регионалниот проект на УСАИД - Партнери за финансиска стабилност (PFS). На конференцијата присуствуваа претставници од регулаторните тела на земјите од Југоисточна Европа, како и претставници на регулаторните тела на земјите на ЕУ, Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), Европскиот регулатор за осигурување (EIOPA) и Меѓународниот институт за осигурителна регулатива (ICIR) при Универзитет „Гете“, Франкфурт, Германија. Конференцијата беше оценета како исклучително успешна затоа што претставуваше прва заедничка регионална средба на регулаторите од Југоисточна Европа.

АСО во соработка со Светската банка, UNISDR (Секретаријат во рамките на ООН за меѓународна стратегија за намалување на катастрофите) и со Државниот секретаријат за економски прашања на Швајцарија, во октомври 2011 година организираше конференција на Европа Ре, „Развој на пазарите за осигурување од невреме и катастрофални ризици во Југоисточна Европа: Од концепт до реалност“. На конференцијата учествуваа преку сто претставници од различни институции кои се од големо важност за осигурителната индустрија во Европа.

Во ноември 2011 година, АСО во соработка со УСАИД – проектот Партнери за финансиска стабилност (PFS) организираше работилница на тема: Ризично базирана супервизија во осигурувањето. На работилницата присуствуваа над 50 учесници, претставници на надзорните тела за осигурување од Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Молдавија, Србија, Унгарија, Хрватска и Црна Гора.

Во рамки на проектот за имплементација на новото софтверско решение за супервизија во АСО, избраната софтверска компанија VIZOR изврши повеќе тренинзи со цел да го подготви кадарот во АСО за успешна имплементација на супервизорскиот софтвер предвиден за 2012 година.

6. Заштита на потрошувачи

Во 2011 година главен приоритет на АСО претставуваше развој на заштитата на потрошувачите која се реализира преку донесување правни акти за постапување по претставки од осигурениците.

Во насока на развивање на свеста и финансиско описменување на јавноста за улогата на осигурувањето и улогата на супервизијата на осигурувањето, АСО издаде брошура со наслов „Пазар на осигурување“ чија цел е на едноставен и разбирлив начин да се објасни смислата на осигурувањето. Брошурата е составена од делови поврзани со работата на АСО, законската рамка во осигурувањето, пазарот на осигурување каде подетално се објаснуваат основните осигурителни поими и групи на осигурување, супервизијата на осигурување, процесот на обработка на штети и заштитата на потрошувачите. Како посебна таргет група беше издвоена студентската популација и на студентите им беа одржани предавања со цел да се запознаат со основните поими на осигурувањето.

Една од алатките за заштита на потрошувачите претставува и Правилник за постапување по претставки поднесени од страна на осигурениците, корисниците на осигурителните производи и услуги и третите лица донесен од АСО.

Во овој домен, АСО постапуваше по предмети доставени од осигуреници и корисници на осигурителни производи и услуги и резултатите се како што следува:

- **62** поднесени претставки
- **46** решени, од кои **26** во корист на потрошувачите додека **20** се одбиени,
- **8** без основа за постапување, односно со непотполна документација, и
- **8** во процес на решавање.

7. Проекти

Во рамки на проектните активности во 2011 година, АСО доби поддршка за 3 проекти, и тоа:

- Проект на Светската банка за осигурување од катастрофални ризици SEEC CRIF;
- Проект на Светската банка за либерализација на пазарот на автоодговорност во Македонија; и
- Грант од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) за имплементација на информатичко решение на АСО за ефикасно спроведување на супервизијата.

Во текот на 2011 година започна со реализација регионалниот проект на Светската банка за осигурување од катастрофални ризици, при што АСО е назначена за имплементатор на проектот во Република Македонија. Целта на овој проект е да се промовира развојот на осигурувањето од ризици од природни катастрофи и временски неприлики на домашниот пазар, со што на локалните стопанственици и на населението ќе им биде овозможено да купат прифатливи производи за осигурување од овие ризици, коишто во моментот не може да се најдат на пазарот.

Во рамките на соработката со Светската банка АСО аплицираше за техничка помош до Светската банка со цел либерализација на пазарот за осигурување од автоодговорност и развој на законска рамка во согласност со европските стандарди. Целта на проектот е да помогне да се изгради регулаторна рамка и технички алатки потребни за поставување на актуарски издржани премиски стапки и технички резерви за осигурување од автоодговорност, како и да се осигура дека предложената регулаторна рамка за осигурување од автоодговорност е во согласност со легислативата на ЕУ за осигурување од автоодговорност, особено со обврските кои произлегуваат од Спогодбата за стабилизација и асоцијација со ЕУ.

Врз основа на поднесената апликација во 2010 година до Европската банка за обнова и развој (ЕБОР), на АСО ѝ беше одобрена финансиска помош за развој и имплементација на информатичко решение (софтвер) со цел поквалитетна супервизија на осигурителната индустрија преку изградба

на ефикасен систем на мониторинг и систем на известување. За изведувач на софтверското решени беше избрана ирската компанија VIZOR, која е глобален лидер во изработката на софтвер за финансиски регулатори.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Претседател на Советот на експерти,

д-р Климе Попоски

Број 0201-1385/3

Скопје

25.06.2012 година